

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเผยแพร่ข่าวสารต่อสื่อมวลชนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหา ปริมาณ รูปแบบของข่าวสารด้านนี้ที่พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย รวมทั้งเปรียบเทียบการเสนอข่าวสารด้านนี้ของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพ ประเภทเชิงประจักษ์ และประเภทกึ่งคุณภาพและประจักษ์ ตลอดจนศึกษาถึงบทบาทในลักษณะต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่เผยแพร่ข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข 14 หน่วยงาน และหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 6 ชื่อฉบับ ซึ่งได้แก่ มติชน สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยรัฐ และเดลินิวส์ ที่ตีพิมพ์ในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2531 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2532 จำนวนชื่อฉบับละ 84 ฉบับ รวมจำนวน 504 ฉบับ สำหรับผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขต่อสื่อมวลชนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะทั่วไปของหน่วยงานส่วนใหญ่มีฐานะ เป็น "ฝ่าย" ซึ่งรับผิดชอบ งานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยตรง และส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยตรงเช่นกัน แต่เป็นผู้จบการศึกษาสาขา นิเทศศาสตร์ และวารสารศาสตร์โดยตรงเพียงร้อยละ 29.5

ส่วนใหญ่จบการศึกษาสาขาอื่น ๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์, สังคม ศาสตร์, การศึกษาศาสตร์, อักษรศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ถึงร้อยละ 42.6 สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีได้จบนิเทศศาสตร์และวารสาร ศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้าน การประชาสัมพันธ์ ส่วน เจ้าหน้าที่ที่จบการศึกษานิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์โดยตรงนั้น ก็พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้าน การสาธารณสุข

ส่วนลักษณะ เนื้อหา ปริมาณและวิธีการเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงาน ต่อสื่อมวลชนนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ที่ทำการสำรวจครั้งนี้ระบุว่า โดยมากข่าวสารผ่านทางสื่อประเภทวารสารของ หน่วยงาน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน และประเภทของเนื้อหาที่มี การเผยแพร่มากที่สุด คือ อาหาร รองลงมา คือ ยา เนื้อหาที่มีการเผยแพร่น้อยที่สุด คือ เครื่องมือแพทย์ สำหรับสัดส่วนที่หน่วยงานส่งข่าวสารไปกับที่ได้ รับการเผยแพร่จากสื่อมวลชนมากที่สุด คือทางวารสารของหน่วยงาน ถึงร้อยละ 97.0 รองลงมา ได้แก่ ทางวิทยุ ร้อยละ 89.4 ทางโทรทัศน์ ร้อยละ 86.5 ทางนิตยสาร ร้อยละ 72.7 และทางหนังสือพิมพ์รายวัน ร้อยละ 70.0 เมื่อ พิจารณาโดยส่วนรวม ปริมาณข่าวสารที่ได้รับการเผยแพร่จากสื่อมวลชนทุก ประเภทรวมกัน ถึงร้อยละ 81.2 ของปริมาณข่าวสารทั้งหมดที่หน่วยงานส่งไป เผยแพร่ในสื่อมวลชน วิธีการเผยแพร่ข่าวสารมักจะส่งในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ รองลงมา ก็เช่น ข่าวแจก จัดนิทรรศการ แดงข่าว การให้สัมภาษณ์ โดยแหล่งข่าวในหน่วยงาน และการส่งวิดีโอเทปให้สถานีโทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนรูปแบบการนำเสนอ นั้น เรียงตาม ลำดับดังนี้ ข่าว, สารคดี, ภาพ, จดหมายข่าว, วารสาร, แผ่นพับ, จุลสาร, โปสเตอร์ และลำดับสุดท้ายคือ รายงานประจำปี

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ต่อสื่อมวลชน

ให้ความเห็นว่า ปัญหาที่หน่วยงานมักจะประสบในการเผยแพร่ข่าวสารมากที่สุดคือขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนี้ สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในการเผยแพร่ข่าวสารเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในวงการสื่อมวลชนแต่ละประเภท รองลงมาเห็นว่าควรมีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ควรจัดอบรมบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ ควรจัดหาบุคลากรที่จบการศึกษาโดยตรง และควรจัดหาบุคลากรมารับผิดชอบโดยตรง

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทในการเสนอข่าวสารด้านนี้ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการเผยแพร่ข่าวสาร, การนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง, ความรับผิดชอบต่อสาธารณะในการเสนอข่าวสาร และการจัดให้มีรายการหรือคอลัมน์ในเรื่องนี้โดยเฉพาะของสื่อมวลชนต่างก็ได้รับการประเมินจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานว่า ยังจัดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ให้ความร่วมมือตีพิมพ์ข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ระบุมาน้อยเรียงตามลำดับดังนี้ มติชน สยามรัฐ ไทยรัฐ เคลินิวส์ ดาวสยาม แวนหน้า เดลินิวส์ ข่าวสด และลำดับสุดท้าย คือ สายกลาง ส่วนสาเหตุที่ข่าวสารด้านนี้มิได้รับการร่วมมือตีพิมพ์จากหนังสือพิมพ์รายวันในบางครั้งหรือหลายครั้งนั้น เจ้าหน้าที่ตอบว่าสาเหตุลำดับแรก คือ ลักษณะข่าวไม่น่าสนใจ รองลงมา คือ ไม่รู้จักบุคคลในวงการหนังสือพิมพ์เป็นการส่วนตัว

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ปริมาณการนำเสนอข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ พบว่า ปริมาณความถี่ในการนำเสนอ ซึ่งวัดจากเนื้อหาสาระหลักของเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละชื่อฉบับไม่แตกต่างกันนัก ส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาครบทั้ง 7 ประเภท

เรียงตามลำดับมากน้อยดังนี้ 1. อาหาร 2. ยาเสพติด, บุหรี่และแอลกอฮอล์ 3. ยา 4. วัตถุมีพิษ 5. เครื่องมือแพทย์ 6. เครื่องสำอาง และ 7. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับต่างก็ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหา 3 ประเภท คือ 1. อาหาร 2. ยาเสพติด, บุหรี่ และ แอลกอฮอล์ และ 3. ยา มากกว่าเนื้อหาอีก 4 ประเภทที่เหลือ และพบว่า มติชน นำเสนอข่าวสารด้านนี้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ไทยรัฐ ส่วนสยามรัฐ และเดลินิวส์นำเสนอเท่ากัน ลำดับต่อมา คือ บ้านเมือง ส่วนแนวหน้านำเสนอข่าวสารด้านนี้น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาส่วนรวม พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอเฉลี่ยรวม 5.7 ชิ้นต่อเดือน และช่วงเดือนที่มีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวสารสูง ได้แก่ เดือนตุลาคม 2531 เดือนกุมภาพันธ์ มิถุนายน และกันยายน 2532 ส่วนช่วงเดือนที่มีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวสารต่ำ ได้แก่ เดือนธันวาคม 2531 เดือนพฤษภาคม และสิงหาคม 2532

ปริมาณเนื้อที่การนำเสนอของข่าวสารนี้ พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละชื่อฉบับให้เนื้อที่ข่าวสารด้านนี้ต่อเนื้อที่ทั้งหมดเป็นสัดส่วนน้อยมากเพียงร้อยละ 0.7 หรือไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ของเนื้อที่ทั้งหมด เรียงลำดับมากน้อยจากแนกตามหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับดังนี้ สยามรัฐให้เนื้อที่ข่าวสารด้านนี้มากที่สุด (ร้อยละ 1.0) รองลงมา ได้แก่ แนวหน้าและบ้านเมือง (ร้อยละ 0.8 เท่ากัน) มติชน (ร้อยละ 0.7) ไทยรัฐ (ร้อยละ 0.6) และหนังสือพิมพ์รายวันที่ให้เนื้อที่ข่าวสารด้านนี้น้อยที่สุด คือ เดลินิวส์ (ร้อยละ 0.5)

จากการเปรียบเทียบปริมาณเนื้อที่กับปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวสารด้านนี้ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ พบว่า มีลำดับมากน้อยเหมือนกัน เช่น มติชน มีทั้งปริมาณความถี่และปริมาณเนื้อที่ในการนำเสนอข่าวสารด้านนี้มากที่สุดเหมือนกัน ยกเว้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีปริมาณความถี่ในการนำเสนออยู่ลำดับที่ 2 แต่มีปริมาณเนื้อที่ในการนำเสนออยู่ลำดับที่ 3 ส่วนสยามรัฐมีปริมาณความถี่ในการนำเสนออยู่ลำดับที่ 3 แต่มีปริมาณเนื้อที่ในการนำเสนออยู่ลำดับที่ 2

ด้านปริมาณเนื้อที่การนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทวัดเป็นตารางนิ้ว พบว่า เนื้อหาที่มีปริมาณเนื้อที่การนำเสนอมากที่สุด คือ อาหาร รองลงมา ได้แก่ ยาเสพติด, บุหรี่และแอลกอฮอล์ ยา วัตถุมีพิษ เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง และ เนื้อหาที่มีปริมาณเนื้อที่การเสนอน้อยที่สุด คือ วัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ซึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทที่วัดจากจำนวนเนื้อหาสาระหลักแล้ว พบว่า มีลำดับมากน้อยเหมือนกัน

เมื่อแบ่งหนังสือพิมพ์รายวันออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพ (มติชน, สยามรัฐ) มีปริมาณความถี่และปริมาณเนื้อที่ในการนำเสนอข่าวสารด้านนี้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม (ไทยรัฐ, เดลินิวส์) และหนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพและประชานิยม (แนวหน้า, บ้านเมือง) มีปริมาณความถี่และปริมาณเนื้อที่ในการเสนอน้อยที่สุด

รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านนี้ของหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับที่พบมากที่สุด คือ การนำเสนอในรูปแบบของข่าว รองลงมา ได้แก่ การนำเสนอในรูปแบบของบทความ คอลัมน์ประจำ คอลัมน์สังคม-บุคคล ภาพ บทบรรณาธิการ และอื่น ๆ เช่น จดหมายถึงบรรณาธิการ, การ์ตูนและตอบปัญหา ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่พบน้อยที่สุด คือ การนำเสนอในรูปแบบของสารคดี และพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับต่างก็นำเสนอข่าวสารด้านนี้ในรูปแบบของข่าวมากที่สุด ถึงร้อยละ 66.4 ของรูปแบบการนำเสนอทั้งหมด โดย มติชน นำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด ส่วนไทยรัฐ นำเสนอผ่านทางคอลัมน์สังคม-บุคคล มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับอื่น ๆ และ เดลินิวส์ นำเสนอในรูปแบบของบทความมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ มติชน และสยามรัฐ

ตำแหน่งหน้า ซึ่งหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับนำเสนอข่าวสารด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ พบว่า นำเสนอในหน้าแรก เพียงร้อยละ 8.7 ของปริมาณการนำเสนอทั้งหมด ส่วนใหญ่เสนอในหน้าอื่น ๆ และ ตำแหน่งหน้า ซึ่งนำเสนอน้อยที่สุด คือ คอลัมน์เกี่ยวกับการคุ้มครอง

ผู้บริโภครวม ซึ่งมีอยู่คอลัมน์เดียว ได้แก่ คอลัมน์เพื่อผู้บริโภคซึ่งอยู่ประมาณหน้าที่ 9 ของหนังสือพิมพ์มติชน

แหล่งข่าวที่มาของข่าวสารด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับที่พบมากที่สุด คือ แหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานราชการ ถึงร้อยละ 61.8 ส่วนแหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานเอกชน มีร้อยละ 16.2 และที่ไม่ระบุแหล่งข่าวมีร้อยละ 18.1 แหล่งอื่น ๆ เช่น สำนักข่าวต่างประเทศ ได้แก่ รอยเตอร์ และ เอ พี หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างประเทศ ได้แก่ นิวสวีค เป็นต้น มีร้อยละ 3.9 แหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานราชการที่มีการระบุถึง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กองสุจริตศึกษา กรมอนามัย กทม. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มหาวิทยาลัยต่าง ๆ องค์การเภสัชกรรม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่าง ๆ โรงพยาบาลต่าง ๆ ฯลฯ แหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานเอกชนที่มีการระบุถึง ได้แก่ บุคคลต่าง ๆ บริษัทเอกชน ชมรมแพทย์ชนบท มูลนิธิหมอชาวบ้าน กลุ่มศึกษาปัญหา ยา สภาสตรีแห่งชาติ ฯลฯ

บทบาทในลักษณะต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับในการเสนอเนื้อหาบทบาทในลักษณะ เป็นแหล่งแจ้งข่าวมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ บทบาทในลักษณะ เป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงสนับสนุนยกย่อง และมีบทบาทในลักษณะเป็นช่องทางสื่อสารกลับน้อยที่สุด สำหรับหนังสือพิมพ์มติชนเสนอเนื้อหาในบทบาทเป็นแหล่งแจ้งข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับอื่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอเนื้อหาในบทบาทเป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงสนับสนุนยกย่องมากกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่น หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เสนอเนื้อหาในบทบาทเสนอทักษะและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับอื่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐเสนอเนื้อหาในบทบาทเป็นผู้ให้ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และในบทบาทเป็นช่องทางสื่อสารกลับมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับอื่น

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยในครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพและประชาชนนิยม จะเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขมีปริมาณมากกว่า

หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม จากการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ทั้งปริมาณความถี่ (จำนวนชิ้น) และปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ในการนำเสนอข่าวสารด้านนี้ พบว่าสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้เพียงบางส่วนเท่านั้น คือ หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพมีปริมาณการนำเสนอข่าวสารด้านนี้วัดเป็นความถี่รายชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ การที่หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพและประชานิยมนำเสนอข่าวสารด้านนี้ในปริมาณความถี่ที่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม และเมื่อวัดเป็นปริมาณเนื้อที่ตารางนิ้ว พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท มีปริมาณเนื้อที่การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขต่อสื่อมวลชนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปริมาณข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่หน่วยงานส่งไปเผยแพร่ในสื่อมวลชน และที่ได้รับการเผยแพร่จากสื่อมวลชนนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ทำการสำรวจครั้งนี้ระบุว่า หน่วยงานส่งข่าวสารไปเผยแพร่ในสื่อมวลชนทั้งหมด 245 ชิ้นต่อเดือน และได้รับการเผยแพร่จากสื่อมวลชน 199 ชิ้นต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วน ถึงร้อยละ 81.2 สำหรับสัดส่วนที่หน่วยงานส่งข่าวสารไป กับที่ได้รับการเผยแพร่มากที่สุดคือ ทางวารสารของหน่วยงาน รองลงมา ได้แก่ ทางวิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน และทางสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เช่น เสียงตามสาย BUS SOUND และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน น้อยที่สุด

จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขจากที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่งไปให้ ในปริมาณที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เนื้อหาของข่าวสารดังกล่าวเป็นเรื่องใกล้ตัวประชาชน ซึ่งมีผลต่อชีวิตและสุขภาพ

สำหรับลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน พบว่า มีความพร้อมเป็นส่วนใหญ่ เช่น สถานะของงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในแต่ละหน่วยงานนั้น ส่วนใหญ่มีฐานะเป็น "ฝ่าย" ซึ่งรับผิดชอบงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยตรง และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยตรง ยกเว้นจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านนี้ที่จบนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์โดยตรง และได้รับการอบรมทางด้านการประชาสัมพันธ์เท่านั้นที่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ต่อสื่อมวลชน น่าจะได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในส่วนดังกล่าว โดยการรับเจ้าหน้าที่ที่จบมาทางด้านนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์โดยตรง และจัดให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมทางด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้จะช่วยให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขต่อสื่อมวลชนของหน่วยงานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ทางด้านปัญหาที่ข่าวสารด้านนี้มีได้รับการตีพิมพ์จากหนังสือพิมพ์รายวันตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฯ ที่ระบุ สาเหตุลำดับแรก คือ ลักษณะข่าวไม่น่าสนใจ ซึ่งจากงานวิจัยของรัศมี อธิวัตรรณพงศ์¹ พบว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกตีพิมพ์ข่าวที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้อ่านเป็นลำดับแรก ดังนั้นการที่หน่วยงานจะปรับปรุงลักษณะข่าวที่ส่ง ไปให้หนังสือพิมพ์รายวัน จึงควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้อ่านเป็นลำดับแรก โดยที่ข่าวนี้ต้องมีประโยชน์ต่อประชาชนและทันต่อสถานการณ์ อันเป็นการสนับสนุนและยืนยันถึงหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์

---

¹รัศมี อธิวัตรรณพงศ์, "ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาเลือกเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทแห่งคุณภาพ, ประเภทประชาชนนิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 155-156.

ตามที่ Seymour-Ure² ได้กล่าวไว้ คือ การให้ข่าวสารความรู้ ข้อคิดเห็น
 รักษาผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาล และ
 ประชาชน ตัวอย่างลักษณะข่าวที่น่าสนใจดังกล่าวจากการวิเคราะห์เนื้อหา
 ในครั้งนี้ เช่น ข่าวเกี่ยวกับบอลุมิเนียนมผงเลี้ยงทารก และข่าวเกี่ยวกับ
 สารอะลาร์อินแอปเปิ้ล เป็นต้น ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์
 รายวันหลายชื่อฉบับในเวลาใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องพิทักษ์ผล
 ประโยชน์ของประชาชนผู้อ่าน อันมีผลกระทบต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชน

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข
 ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาในด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ พบว่า
 หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับยังมีปริมาณการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการ
 คุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ทั้งปริมาณความถี่ (จำนวนชิ้น) และ ปริมาณ
 เนื้อที่ (ตารางนิ้ว) น้อยมาก ไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ของเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์
 รายวันเสนอแต่ละวัน ซึ่งต่างกับปริมาณการเสนอข่าวอาชญากรรมที่มักจะมี
 จำนวนสูง ตามที่เกษม ศิริสัมพันธ์³ ได้เคยทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์
 รายวันในกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 ฉบับ และกล่าวว่า "ข่าวอาชญากรรม

²Colin Seymour-Ure, The Press Politics and The Public (London: New Fetter Lane, 1968), pp. 15-19.

³เกษม ศิริสัมพันธ์, การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ของหนังสือพิมพ์รายวันในกรุงเทพมหานคร 14 ฉบับ (แผนกวารสารศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507), หน้า 45.

อาจเป็นข่าวซึ่งหนังสือพิมพ์มีสิทธิ์ โดยสมบูรณ์ที่จะ เสนอแก่ประชาชน การนำเสนอข่าวอาชญากรรมนั้นย่อมมีผลดีแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคม แต่ข่าวอาชญากรรมอาจเป็นเพียง เรื่องเร้าอารมณ์ของผู้อ่านแต่เพียงวูบเดียว ผลตอบแทนที่ผู้อ่านได้รับไม่มีสาระ เนื้อหาอันใดก็ได้"

ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ตั้งแต่ตื่นจนหลับ และมีผลระยะยาวตั้งแต่เกิดจนตาย กลับมีการเสนอ ไม่ถึง 1 เบอร์เซ็นต์ สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้น้อยไปหรือไม่น่าสนใจ และทางด้านหนังสือพิมพ์รายวันก็ควรให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านนี้มากขึ้น โดยเสนอใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ การป้องกัน การให้ทักษะ และการถาม-ตอบ เป็นต้น

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาปริมาณข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ ซึ่งมีปริมาณไม่ถึง 1 เบอร์เซ็นต์ของเนื้อหาอื่น ๆ ทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์รายวันเสนอแล้ว แม้ว่าเป็นปริมาณน้อยมากก็ตาม แต่หากเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งข่าวสารแล้ว จะเห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับความร่วมมือจากหนังสือพิมพ์ไม่น้อยเลย ในการเผยแพร่ข่าวสาร (สัดส่วนที่หน่วยงานส่งข่าวสาร ไปกับได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ร้อยละ 70.0) ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวสารด้านนี้เป็นปริมาณน้อยนั้น อาจจะเป็นเนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ได้ส่งข่าวสารไปเผยแพร่ มากเพียงพอตนเอง ไม่ใช่เป็นเพราะหนังสือพิมพ์ไม่ได้ให้ความสำคัญ

สำหรับปริมาณความถี่และ เนื้อหาในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ ต่างก็ให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหา 3 ประเภท คือ 1. อาหาร 2. ยาเสพติด, บุหรี่และแอลกอฮอล์ 3. ยา มากกว่าอีก 4 ประเภทที่เหลือ ได้แก่ วัตถุพิษ, เครื่องมือแพทย์, เครื่องสำอาง และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งนี้เนื้อหาทั้ง 3 ประเภทที่มีการนำเสนอมากกว่าอาจจะ เป็นเพราะกำลังเป็นปัญหาขณะนี้ จึงเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์มากกว่าเรื่องอื่น ส่วนเนื้อหาอีก 4 ประเภทที่เหลือยังไม่เกิดปัญหามากนัก แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเนื้อหา

ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอผ่านสื่อมวลชน ในลักษณะที่ทำให้ความรู้ในเชิงป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน คือ หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพมีปริมาณการนำเสนอข่าวสารด้านนี้ในลักษณะความถี่เป็นรายชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ การที่หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพและประชานิยมนำเสนอข่าวสารด้านนี้ในปริมาณความถี่ที่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงประชานิยม ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะ เนื้อที่จำกัดหรือการคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพและประชานิยม ซึ่งจัดเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาผสมผสานกันทั้งข่าวหนัก และข่าวเบา

เมื่อพิจารณาเนื้อที่เป็นตารางนี้ในการนำเสนอข่าวสารด้านนี้ พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภทมีปริมาณเนื้อที่การนำเสนอไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพอาจนำเสนอข่าวสารเป็นรายชิ้นมากกว่า แต่ความยาวของเนื้อหาสั้นกว่าหรือกระชับกว่า จึงทำให้เนื้อที่ในการนำเสนอโดยรวมแล้วไม่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์รายวันประเภทอื่น

ตำแหน่งหน้าซึ่งนำเสนอข่าวสารด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ พบว่านำเสนอในหน้าแรกเพียงร้อยละ 8.7 ของปริมาณการนำเสนอทั้งหมด ส่วนใหญ่นำเสนอในหน้าอื่น ๆ และตำแหน่งหน้าซึ่งนำเสนอที่น้อยที่สุด คือ คอลัมน์เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ซึ่งมีอยู่คอลัมน์เดียว ได้แก่ คอลัมน์เพื่อผู้บริโภคในหนังสือพิมพ์มติชน อาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ ให้ความสำคัญกับบทบาทของตนเองในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนน้อยเกินไป จึงไม่มีการจัดหน้าเฉพาะหรือคอลัมน์เฉพาะด้านนี้ไว้เลย หรืออาจจะ เป็นเพราะหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้คือสื่อมวลชน ทำการเผยแพร่ข่าวสารให้หนังสือพิมพ์รายวันน้อยไป ไม่น่าสนใจ หรือไม่เข้าใจการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงน่าจะ ได้

แก้ไขปรับปรุงในส่วนดังกล่าว และทางด้านหนังสือพิมพ์รายวันก็ควรให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านนี้มากขึ้นโดยการจัดหน้าเฉพาะหรือคอลัมน์เฉพาะด้านนี้

หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ มักเสนอเนื้อหาด้านนี้โดยระบุแหล่งที่มาของข่าวสาร สำหรับแหล่งที่มาของข่าวสารที่พบมากที่สุดคือ แหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานราชการ ถึงร้อยละ 61.8 ส่วนแหล่งข่าวที่เป็นหน่วยงานเอกชนมีเพียงร้อยละ 16.2 และที่ไม่ระบุแหล่งข่าวมีร้อยละ 18.1 แหล่งอื่น ๆ มีร้อยละ 3.9 จากการที่หนังสือพิมพ์รายวันเสนอข่าวสารโดยระบุแหล่งข่าวที่มาเป็นส่วนใหญ่นี้ ทำให้เนื้อหาที่ตีพิมพ์นั้นมีความน่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่ดี และยังเป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้สนใจในการติดต่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของกิจกรรมแต่ละเรื่อง โดยตรงได้ถูกต้อง และจากการที่พบว่า แหล่งข่าวที่ระบุถึงเป็นหน่วยงานราชการมากกว่าหน่วยงานเอกชน ทำให้เห็นว่าอาจเป็นไปได้ที่หน่วยงานของราชการมีกิจกรรมในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขมากกว่าหน่วยงานเอกชน จึงมีข้อมูลที่จะให้มากกว่าประการหนึ่ง กับประการที่สอง หน่วยงานราชการส่งข่าวสารไปเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่าก็เป็นได้

จากบทบาทในลักษณะต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ พบว่าทั้ง 6 ชื่อฉบับต่างตระหนักถึงหน้าที่ที่จะเป็นแหล่งแจ้งข่าวเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญที่สุด ซึ่งตรงกับหน้าที่หลักประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ตามที่ Arnold⁴ เสนอไว้ คือ การให้ข่าว สำหรับหนังสือพิมพ์มติชน บ้านเมือง และไทยรัฐ ที่ไม่ได้เสนอเนื้อหาในบทบาทเป็นช่องทางการสื่อสารกลับนั้น ควรจะได้มีการเพิ่มบทบาทในการเป็น

---

⁴ Edmund C. Arnold, Function Newspaper Design (New York: Harper & Row, 1956), p. 1

ช่องทางสื่อสารกลับ โดยการเปิดคอลัมน์เฉพาะหรือเพิ่มเนื้อที่ให้กับการเสนอ
ข่าวสารด้านนี้ หรือด้วยการเชิญชวนให้ผู้อ่านเขียนจดหมาย บทความ ถึง บก.
หรือคอลัมน์ที่มี เพื่อถามปัญหา หรือแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะแสดงถึงการ
มีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของประชาชนผู้อ่าน อันเป็น
การสนับสนุนการพัฒนาอีกทางหนึ่ง ในการก่อให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภคด้าน
สาธารณสุข

เปรียบเทียบผลการศึกษาคำแนะนำข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครอง
ผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่ศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับที่ศึกษาจาก
การวิเคราะห์เนื้อหาในด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ผลจากการศึกษาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผลจากการ
วิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน เช่นลำดับปริมาณมากน้อย
ของการเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ ของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับต่าง ๆ คือ ลำดับที่
1 มติชน รองลงมาได้แก่ สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง และลำดับ
สุดท้ายคือแนวหน้า และรูปแบบของการเผยแพร่และนำเสนอข่าวสารด้านนี้
ก็ตรงกันคือ ต่างก็มีรูปแบบการนำเสนอในรูปของข่าว เป็นลำดับ 1 รองลงมา
คือ บทความ เช่นเดียวกัน

และมีบางส่วนที่ตรงกัน เช่น ปริมาณการนำเสนอเนื้อหาแต่ละ
ประเภทจากการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ ต่างก็ให้
ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหา 3 ประเภท คือ 1. อาหาร 2. ยาเสพติด,
บุหรี่และแอลกอฮอล์ และ 3. ยา มากกว่าอีก 4 ประเภทที่เหลือ แต่จากการ
ศึกษาหน่วยงานที่เป็นแหล่งข่าวสารพบว่า ประเภทของเนื้อหาที่ส่งไปให้
สื่อมวลชนมากเป็นอันดับ 1 คือ อาหาร รองลงมาคือยา และลำดับที่ 3 คือ
เครื่องสำอาง ส่วนยาเสพติด, บุหรี่ และแอลกอฮอล์ หน่วยงานส่งไปเผยแพร่
เป็นลำดับที่ 5 ในขณะที่หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ นำเสนอเนื้อหา
ประเภทยาเสพติด, บุหรี่ และแอลกอฮอล์ มากเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้อาจจะเป็น
เพราะว่าหนังสือพิมพ์รายวันเห็นว่า ยาเสพติด, บุหรี่ และแอลกอฮอล์เป็นปัญหา
สำคัญในปัจจุบัน ในขณะที่หน่วยงานอาจจะเห็นว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบใน
เรื่องนี้อยู่หลายหน่วยงานและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะอยู่แล้ว คือ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) จึงให้ความสำคัญรองลงมา

ส่วนปริมาณข่าวสารด้านนี้ที่หน่วยงานส่งไปเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันและได้รับการตีพิมพ์นั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ทำการสำรวจครั้งนี้ระบุว่า หน่วยงานส่งข่าวสารไปเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ทั้งหมด 50 ชิ้น/เดือน และได้รับการตีพิมพ์ 35 ชิ้น/เดือน คิดเป็นสัดส่วน ถึงร้อยละ 70.0 จะเห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือจากหนังสือพิมพ์ไม่น้อยเลยในการเผยแพร่ข่าวสาร แต่จากผลของการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านนี้ในหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับ พบว่ามีปริมาณการตีพิมพ์เนื้อหาในด้านนี้ไม่ถึง 1 เบอร์เซ็นต์ของเนื้อหาอื่น ๆ ทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์รายวันเสนอแต่ละวัน ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยมาก ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งข่าวสารด้านนี้ไปให้หนังสือพิมพ์ในปริมาณที่น้อย หรือนำสนใจก็ไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขต่อสื่อมวลชนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ และการเสนอเนื้อหาในด้านนี้ ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เพื่อให้หน่วยงานและหนังสือพิมพ์รายวันสามารถดำเนินงานเผยแพร่ข่าวสารและ เป็นสื่อกลาง ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จนเป็นที่ยอมรับของประชาชน ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง แก้ไขมีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1. ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานให้มีความรู้ความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์ โดยขอความร่วมมือเป็นกรณีพิเศษจากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ หรือ สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางด้านนี้ เช่น คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรปรับปรุงปริมาณและคุณภาพของข่าวสารที่ส่งไปเผยแพร่ในสื่อมวลชนให้มีจำนวนมากขึ้น และน่าสนใจ ถูกต้อง ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยคำนึงถึงแนวทางการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดอบรมสัมมนาเรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขให้กับหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ทางด้านนี้ให้แก่สื่อมวลชน ซึ่งจะส่งผลถึงการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

4. ควรจัดสัปดาห์หรือพาสื่อมวลชนไปดูงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข เพื่อสื่อมวลชนจะได้มีประสบการณ์จริง และตระหนักถึงความจำเป็นของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ตลอดจนช่วยให้การเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ถูกต้อง และมีจำนวนมากขึ้น

5. ควรจัดส่งข้อมูลข่าวสารด้านนี้ให้แก่หนังสือพิมพ์เป็นประจำ ซึ่งจะทำให้หนังสือพิมพ์มีข้อมูลข่าวสารด้านนี้เพียงพอที่จะใช้ในการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นประจำได้

6. ควรจะใช้โอกาสที่หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ มีความสนใจในข่าว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำการเผยแพร่ข่าวสารที่ต้องการ โดยการเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อม เพื่อที่จะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวนั้น ๆ แก่หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ได้ทันที เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับหน่วยงานและเป็นการสร้างความประทับใจให้กับสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะสำหรับหนังสือพิมพ์รายวัน

1. ควรให้ความสำคัญกับข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีความสามารถที่จะให้การศึกษา ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง หากหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านนี้มากขึ้น ย่อมมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ
2. ควรเปิดคอลัมน์เฉพาะด้านนี้แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งจัดเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะ เยาวชนเห็นความสำคัญและ ได้รับประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขจากหนังสือพิมพ์มากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ, นักวิชาการ ในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ถูกต้องในการตีพิมพ์ เผยแพร่ข่าวสารทางด้านนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาทุกองค์ประกอบหลักในการสื่อสาร คือ แหล่งข่าว สื่อมวลชน และผู้รับสาร โดยอาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหาควบคู่ไปกับการสำรวจ เพื่อจะได้ทราบความต้องการของทั้ง 3 องค์ประกอบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการใช้สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงาน สื่อมวลชน และผู้รับสาร
2. ควรจะได้มีการศึกษาผู้รับสารกลุ่มต่าง ๆ เช่น นักเรียน, นักศึกษา, แม่บ้าน, ครูในโรงเรียน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น เพื่อที่หน่วยงาน และหนังสือพิมพ์รายวันจะได้ทราบผลการเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าวและนำมาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานเผยแพร่ข่าวสารต่อไป

3. ควรจะได้มีการศึกษาเรื่องนี้ในสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เช่น นิตยสาร, วารสาร, วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อได้ทราบถึงความสามารถของสื่อมวลชนแต่ละประเภทในการเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ อันจะทำให้หน่วยงานเลือกใช้สื่อมวลชนได้อย่างเหมาะสมต่อไป และสามารถปรับปรุงแก้ไขการส่งข่าวสารไปเผยแพร่โดยผ่านสื่อมวลชนอย่างไรจึงจะถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ